

ОТВОРЕНО ПИСМО

Изх.№ 0075
19.10.2022 Г.
СОФИЯ
БЪЛГАРИЯ

ДО:
ПАРЛАМЕНТАРНИТЕ ГРУПИ В
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО:

Г-Н РУМЕН РАДЕВ,
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н ГЪЛЪБ ДОНЕВ,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н АТАНАС ПЕКАНОВ,
СЛУЖЕБЕН ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИТЕ СРЕДСТВА

Г-ЖА РОСИЦА КАРАМФИЛОВА-БЛАГОВА,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Г-ЖА РОСИЦА ВЕЛКОВА-ЖЕЛЕВА,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

Г-Н НИКОЛА СТОЯНОВ,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА И ИНДУСТРИЯТА

Г-Н РОСЕН ХРИСТОВ,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА

Г-Н АЛЕКСАНДЪР ПУЛЕВ,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ИНОВАЦИИТЕ И РАСТЕЖА

Г-Н ИВАН ШИШКОВ,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ЯВОР ГЕЧЕВ,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО

НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВОТО НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МЕДИИТЕ

Отворено писмо на Коалиция „За зелен рестарт“ - MOVE.BG, WWF България, „Грийнпийс“ - България и „Институт Кръгова Икономика“, до новоизбраните народни представители с призив за формиране на четири тематични комисии в 48-то Народното събрание - постоянна комисия „Енергия и смекчаване на климатичните промени“, постоянна комисия „Околна среда, биоразнообразие и адаптация към климатичните промени“, постоянна комисия „Иновации, кръгова икономика и зелена трансформация“, както и временна комисия за наблюдение на изпълнението на Националния план за възстановяване и устойчивост.

Бедствията в Карловско са сигнал, необходим е дългосрочен подход към зеления преход и климатичните промени

Уважаеми дами и господа народни представители,

Поздравяваме ви с избирането ви за депутати в 48-то Народно събрание. Успехът ви като членове на една от най-важните институции в България ще бъде успех за цялото ни общество.

Днес се намираме в период на няколко едновременни кризи - засилващите се и все по-тежки проявления на антропогенните климатични промени и задълбочаващата се загуба на биологично разнообразие на глобално ниво¹, високите цени на енергията от

---

¹ Задълбочаващата се връзка между тези кризи и директната човешка намеса е довела до загубата на 69% от популациите на диви животни от 1970 г. Насам <https://www.wwf.bg/?uNewsID=7772416>

изкопаеми горива и продължаващите предизвикателства пред възстановяването от пандемията. Освен това, в последните над шест месеца войната на Русия срещу Украйна показва колко тежки са невзетите, забавените или наполовина взетите решения по гореизброените проблеми.

Това са системни кризи, които изискват предприемането на незабавни мерки с дългосрочен подход.

Затова днес, в деня, когато полагате клетва като народни представители, се обръщаме към вас с призив за въвеждане именно на дългосрочен подход за изпълнение на прехода към климатично-неутрална, кръгова и устойчива икономика на България - преход, който е възможност да предприемем ефективни мерки за справяне с тези кризи и да гарантираме просперитета ни като държава.

Ясен сигнал за вашата ангажираност и отговорност би било приоритизирането на зеления преход в работата на Народното събрание. Първи стъпки за това може да бъдат направени още при формирането на парламентарните комисии в следващите дни. Затова настояваме да бъдат създадени следните комисии:

- Постоянна комисия, обединяваща енергетика и климат - „Енергия и смекчаване на климатичните промени“;
- Постоянна комисия „Околна среда, биоразнообразие и адаптация към климатичните промени“ - тоест, разширяването на настоящите формати на тази комисия с политики за биологично разнообразие и адаптация към климатичните промени;
- Постоянна комисия „Иновации, кръгова икономика и зелена трансформация“;
- Временна комисия за наблюдение на изпълнението на Националния план за възстановяване и устойчивост на паритетен принцип.

Защо са необходими тези комисии?

Климатичните промени са сред основните рискове, застрашаващи живота, икономиката и просперитета на българското общество. Сушата по Дунава и в Северозападна България, бедствията в Карловско, необичайно мощните валежи и бури в цялата страна и унищожените земеделски реколти и здравните рискове от горещите вълни в градовете - проявления на климатичната криза от последните няколко месеца - са само пореден тежък симптом на липсата на дългосрочен подход към климатичните промени в България.

Българската икономика продължава да бъде най-ресурсоемката и въглеродно интензивната в Европа, на последните места сме в европейския индекс за навлизане на екоинновации, както и в този за развитие на иновативния потенциал, а българската енергетика продължава да бъде свръхзависима от изкопаеми горива. Не на последно място, България сериозно изостава в прилагането на кръгови практики: едва 2.6% от

всички използвани материали у нас идват от рециклиране и преизползване - или 5 пъти под средноевропейското ниво и 11 пъти под нивата на лидера Нидерландия.

Същевременно, силната зависимост от изкопаеми горива и променливите им цени заради енергийната криза в Европа показват колко крехка е енергийната сигурност на страната и колко важно е залагането на местни възобновяеми енергийни източници за постигане на истинска енергийна независимост.

Данните са недвусмислени. Какъв е изходът?

Борбата с климатичните промени е пряко свързана със зеления преход на икономиката и обществото.

Преход, който е възможност за развитие.

Преход, който ни дава шанс да вземем мерки срещу задълбочаването и последствията от климатичната криза, да опазим биологичното разнообразие, горите, водите и здравето на българските граждани, и да се подготвим адекватно за настоящи и бъдещи, потенциално по-разрушителни и екстремни проявления на климата.

Но и преход, който едновременно с това ни дава шанс да създадем нов подход на развитие - подход, който опазва нашата планета и ни гарантира дългосрочен просперитет както на икономиката, така и на обществото.

Необходимо е да сменим парадигмата ни на действие - от „тичане на пожар“ след кризите към дългосрочно планиране и въвеждане на реални мерки за преодоляване на предизвикателствата и за реализиране на възможностите.

Възможностите днес са свързани с осигуреното финансиране за зеления преход през механизмите и програмите на Европейския съюз. Както знаете, минимум 30% от бюджетите на оперативните програми през новия програмен период трябва да бъдат насочени към проекти за устойчиво развитие, а за средствата по националните планове за възстановяване и устойчивост - този процент беше завишен на минимум 37%.

Европейският зелен пакт (Зелена сделка) е не просто неотменима рамка на икономическо и социално развитие за европейската общност през следващото десетилетие, а възможност да извършим дълго отлагани реформи, чрез които да модернизирате икономиката и енергийната ни система, да живеем в чиста и здравословна среда, да направим България място за реализиране на потенциала на всеки един.

Затова обаче са необходими спешни, цялостни и дългосрочни политики. Първа стъпка от страна на Народното събрание би било реализирането на зеления преход като приоритет през фокуса и целите на комисиите в 48-то НС. Затова предлагаме:

- **Създаване на постоянна комисия „Енергия и смекчаване на климатичните промени“:** създаването на обща комисия по енергетика и смекчаване на климатичните промени е необходимо, за да може да се изгради цялостен подход към климатичните промени и реформирането на енергийната система, която продължава да бъде най-големият източник на парникови емисии от икономическите сектори в страната. Този подход би дал възможност и за вземане на интегрални решения и гарантиране на успешното реализиране на европейските политики и средства в тези взаимосвързани направления. По този начин ще могат да бъдат обхванати в цялост и проблемите, свързани с прехода към гъвкава и „умна“ електроенергийна система, базирана на възобновяеми енергийни източници, с високите нива на енергийно бедни домакинства у нас, както и с трудностите с прилагане на мерки за дълбоко саниране на сградния фонд и повишаване на енергийната ефективност;
- **Създаване на постоянна комисия „Околна среда, биоразнообразие и адаптация към климатичните промени“:** разширяването на традиционната комисия по околна среда и води с фокус и върху биоразнообразието, и адаптирането към климатичната криза ще бъде ясен сигнал за осъзнаване на значението на съхраненото биологично разнообразие и природно-базираните решения, в екосистемите и в градовете, като най-ефективен метод за опазване на околната среда и водите и за адаптиране към проявленията на климатичните промени в България. Освен това, страната ни ще може да се заяви сред държавите, които искат да бъдат водещи по развитие на този тип решения, и да бъде сред лидерите, прилагащи природно-базирани решения;
- **Създаване на постоянна комисия по иновации, кръгова икономика и зелена трансформация:** подкрепата за иновациите е един от основните лостове на Европейската комисия за успешно реализиране зеления и дигитален преход. Икономиката на бъдещето е дигитална, зелена и кръгова и затова България не може да си позволи да продължи да изостава в тези направления. Иновациите в науката и в предприемачеството (стартъп проекти) са тези нови модели и подходи, които могат да трансформират традиционната ни икономика и да я направят конкурентоспособна в 21 век. Затова смятаме за подходящо изваждането на иновациите от комисията по икономика, занимаваща се основно с макроикономически въпроси, и създаването на целенасочена комисия, обединяваща трите важни стълба за успешен зелен преход: иновативно развитие, кръгова икономика и зелена трансформация на традиционната икономика;
- **Създаване на временна комисия за наблюдение на Националния план за възстановяване и устойчивост:** българският ПВУ е инструмент, върху чието успешно изпълнение възлагат плановете си за развитие редица икономически сектори и социални групи в обществото. В парламентарна република като България би било очаквано и желано най-важният орган за контрол на изпълнителната власт да контролира целенасочено изпълнението на мерките в

ПВУ. Поради изключителното значение на програмата за възстановяване на Европа „Следващо поколение ЕС“ и на нейното прилагане чрез ПВУ у нас, предлагаме тази комисия да бъде съставена на паритетен принцип. Предлагаме и комисията да провежда поне един път в месеца заседание тип дискусия със заинтересованите страни, включително с представители на гражданския сектор, науката и икономиката.

Вярваме, че последствията от климатичната криза, ковид пандемията и закъснялата енергийна трансформация към използването на чисти форми на производство на енергия са уроци, които са осъзнати от всички нас като общество. 77% от българите смятат, че борбата с климатичните промени може да спомогне за подобряване на здравето и благосъстоянието им, показват данните на Евростат от тази година.

Затова сме убедени, че всички ние няма да си позволим да губим повече възможности. Време е за действия.

Оставаме насреща за разговори с вас, чрез които да доразвием идеите ни.

С уважение,

Саша Безуханова,

Основател на MOVE.BG и инициатор на Коалиция „За зелен рестарт“

Веселина Кавръкова,

Изпълнителен директор на WWF България

Меглена Антонова,

Изпълнителен директор на „Грийнпийс“ - България

Светослав Стойков,

Съосновател на „Институт Кръгова Икономика“

